

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.I. 35.623/2021/8.

A tanács tagjai: Dr. Hajnal Péter a tanács elnöke;

Dr. Heinemann Csilla előadó bíró

dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet bíró;

A felperes: Felperes1

(Cím2.)

A felperes képviselője: jogi képviselő ügyvéd

Cím3

Az alperes: Alperes1

Cím1

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: támogatás visszafizetése tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes 21. szám alatt

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Törvényszék 107.K.702.817/2020/19. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 107.K.702.817/2020/19. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 5.000 (ötezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak- külön felhívásra-70.000 (hetvenezer)forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Kormányhivatal (a továbbiakban: Kormányhivatal) az cég1 (a továbbiakban: áradó-fenntartó) és a felperes, mint átvevő-fenntartó együttes kérelme alapján a 2014. június 16. napján kelt és 2014. június 18. napján jogerőre emelkedett BPC020/1665-4/0457. számú határozatával – átadással történő fenntartó váltással – bejegyezte a felperest hatósági nyilvántartásba, mint fenntartót.

[2] Az áradó-fenntartó a cím6 szám alatti név néven szociális intézményt üzemeltetett. Az elsőfokú hatóság az áradó-fenntartónál 2016. év vonatkozásában igénybe vett támogatás jogszerűségére irányuló helyszíni ellenőrzést kívánt lefolytatni, amely az áradó-fenntartó magatartása miatt meghiúsult, erre figyelemmel a 2014. december 15. napján kelt és 2015. január 06. napján jogerős 23661/7/2014. számú határozattal 54.726.840, -Ft támogatás visszafizetését és 4.794.071, -Ft igénybevételi kamat megfizetését írta elő. A fizetési kötelezettségének az áradó-fenntartó nem tett eleget, ezért az elsőfokú adóhatóság azonnali beszedési megbízás benyújtását követően az adóhatóságtól kérte a tartozás adók módjára történő behajtását. Az adóhatóság 2015. június 23-án tájékoztatta az elsőfokú hatóságot, hogy az adóssal szembeni végrehajtás nem vezetett eredményre. A sikertelen végrehajtási eljárást és fenntartóváltást követően az elsőfokú hatóság a 2015. június 29-én kelt 16524/29/2015. számú határozatával a felperest kötelezte a kötelezettség megfizetésére. A felperes fellebbezése folytán eljár alperes az elsőfokú határozatot az ÖF/1089/7/2015. számú határozatával helyben hagyta. A felperes keresete folytán eljár Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a bírói indítványt elutasító AB határozatot követően 14.K.34.337/2015/7. számú ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljár Kúria Kfv.V.35.671/2016/5. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[3] A megismételt eljárásban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.33.050/2017/4. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljár Kúria a Kfv.IV.35.214/2018/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét és a másodfokú hatóság határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte. A Kúria megítélése szerint miután a felperes átvevő-fenntartóvá vált, onnantól kezdve a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 15. § (1) bekezdése szerint ügyfélnek kellett, hogy minősüljön. Miután az eljáró hatóságok a felperest anélkül kötelezték mögöttes felelősként visszafizetésre, hogy a visszafizetésre kötelezés iránti eljárásban érdemben ügyfélként bevonták volna, a határozat emiatt jogszabálysértő. Ez a törvénysértés független attól, hogy egyébként a kötelezés származékos kötelezettség alapján jogszabályi rendelkezésre figyelemmel került előírásra. Az új eljárásra iránymutatásként előírta, hogy a közigazgatási szerv kifejezetten a felperes vonatkozásában folytassa le a visszafizetési kötelezettség megállapításával kapcsolatos eljárást.

[4] A Kúria fenti ítélete alapján lefolytatott megismételt eljárásban a hatóság biztosította a felperesnek az áradó-fenntartó 2013. évi helyszíni ellenőrzés irataiba való betekintést és 2019. április 30-án elektronikus úton megküldte részére az általa kért iratokat.

[5] Az alperes a BPM-AHI/2770-8/2019. számú határozatával a felperest az áradó-fenntartó 2013. évi helyszíni ellenőrzésből eredő fennálló tartozásaira tekintettel 54.726.840, -

Ft visszafizetésére kötelezte. Döntését a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók normatív támogatásáról szóló 213/2009. (IX.29) Kormányrendelet (a továbbiakban: Nr.) 12. § (5) bekezdésére alapozta és hangsúlyozta, hogy a tartozás felperes terhére történő megállapításának nem volt előfeltétele az engedélyes jogutódlással történő átvétele, fennálltak az Nr. 12. § (5) bekezdésében foglalt feltételek, ezért a felperes is kötelezhető volt az átadó-fenntartó tartozásának megfizetésére.

[6] Az eljárás során az átadó-fenntartó 2016. november 21.-én felszámolási eljárás alá került, az eljárásban az alperes hitelezői igényét nem határidőben jelentette be.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperes az alperes határozata ellen keresetet terjesztett elő, melyben vitatta a kötelezés jogalapját, és hangsúlyozta, hogy önmagában a jogszabályhelyre hivatkozás nem meríti ki az Alkotmánybíróság 9/2017. (IV.18) AB határozat és a Kúria jogorvoslatról való kioktatási kötelezettség körében adott iránymutatásában foglaltakat. A mögöttes kötelezésnek nem volt jogalapja, visszafizetési kötelezettsége az átadó-fenntartónak keletkezett, aki nem volt a jogelődje, nem a korábbi fenntartó alapította és a két cég között semmiféle személyi átfedés, kapcsolat, közös tevékenység nem volt. Utalt arra is, hogy a megismételt eljárásban hozott határozatból sem derült ki, hogy az alperes mely anyagi jogszabályra, az Nr. 12. § (5) bekezdésére, vagy az egyházi és nem állami fenntartású, szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók intézmények és hálózatok állami támogatásáról szóló 489/2013. (XII.18) Kormányrendelet (a továbbiakban: Átr.) 26. § (2) bekezdésére alapította döntését, amely hiányosság utóbb az alperes perbeli nyilatkozatával sem orvosolható.

[8] Álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezte az Nr. 12. § (5) bekezdését, mivel a kötelezéshez a jogszabályhelyben foglalt valamennyi kritériumnak együttesen kell megvalósulnia, az alperes a korábbi fenntartónál lefolytatott végrehajtás eredménytelenségét nem bizonyította, egyebekben pedig az Nr. 12. § (5) bekezdése feltételes módú kötelezést ír elő, ami az alperest mérlegelésre kötelezi és az ilyen határozatból a mérlegelés szempontjainak ki kell tűnnie. Azt is kifogásolta, hogy a felperest sem a kormányhivatal, sem az alperes nem tájékoztatta a tartozás megfizetésére való esetleges kötelezés lehetőségéről.

[9] Figyelemmel arra, hogy nem jogutódja az átadó-fenntartónak, ezért sem lehetősége, sem kötelessége, sem módja nem volt a támogatással kapcsolatos elszámolási, ellenőrzési, visszafizetési dokumentáció ellenőrzésére. Ezen túlmenően a határozat nem említette az átadó-fenntartó felszámolását és annak eredményét, a követelés eredménytelen végrehajtását semmivel nem támasztotta alá. Álláspontja szerint csak akkor lett volna követelhető rajta az átadó-fenntartó meg nem fizetett tartozása, ha az alperes, mint támogatást nyújtó a felszámolási eljárásba hitelezőként bejelentkezett volna, ennek hiányában a követelés elévült és a mögöttes felelőstől sem követelhető az továbbiakban.

[10] Az alperes védiratában a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét nem tartotta megalapozottnak. Elvetette a felperes eljárásjogi kifogásait. Megállapította, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott arra,

hogy a teljeskörű iratbetekintési jogot nem biztosították, miután az alperes a nála rendelkezésre álló iratanyagba iratbetekintési lehetőséget nyújtott, melynek során felperes iratokat is kért. Ezzel összefüggésben rögzítette, hogy az alperesnek kizárólag a feladatkörébe tartozóan, az általa lefolytatott eljárások során keletkezett iratokba kellett iratbetekintési jogot biztosítania.

[12] A bíróság megítélése szerint az alperes döntése az ügy tényállását megfelelő részletességgel, az ügy előzményének ismertetésével együtt mutatta be. Rögzítette, hogy az alperesi határozat elektronikus aláírással került kiadmányozásra, ezért az alperesi döntés keltének dátumát maga az elektronikus aláírás időbélyegzője tartalmazza. A határozat tartalmazta továbbá a kereset előterjesztéséhez szükséges információkat és az a tény, hogy a közigazgatási perben tárgyi illeték feljegyzési jog érvényesül, nem szükségszerű és elengedhetetlen eleme az alperesi határozat jogorvoslati záradékának, így a felperes ezirányú kifogásai alaptalanok.

[13] Az Nr. 12. § (5) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban utalt az Alkotmánybíróság döntésére és hangsúlyozta, hogy a kötelezéshez nem volt szükséges az, hogy az átadó-fenntartó és a felperes között jogelőd-jogutód viszony, vagy bármilyen személyi átfedés, kapcsolat álljon fenn. Az alperes határozatában csupán azt a jogszabály mögötti jogalkotói szándékot kívánta feltárni, mely valóban lehetett az is, hogy gátolja az új jogi személy létrehozásával a felelősségi körből történő kibújást. Az Nr. 12. § (5) bekezdésének alkalmazásához elegendő volt, hogy a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt pénzösszegre vezetett végrehajtás eredménytelenül záruljon. Nem kellett a korábbi átadó-fenntartó teljes vagyonának felkutatását elvégezni, és annak sem volt relevanciája, hogy megtörtént-e a felszámolási eljárásba hitelezőként történő alperesi bejelentkezés. Ekként visszautasította a felperes felszámolási eljárással, valamint a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX törvény (továbbiakban: Cstv.) 37. § (1) bekezdésében meghatározott 180 napos jogvesztő határidő elmulasztásával, és ebből következően az alperesi követelés elévülésével összefüggő érveit. Az Nr., mint speciális ágazati jogszabály ugyanis semmilyen összefüggésben nem rögzít olyan rendelkezést, hogy az átvevő-fenntartóval szemben a felszámolási eljárás keretében megszűnt átadó-fenntartó tartozását abban az esetben érvényesítheti az alperes, amennyiben a Cstv. 37. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a követelését a felszámolási eljárásba bejelenti.

[14] Arra is rámutatott, hogy az Nr. 12. § (5) bekezdésében foglalt norma feltételes módja (kötelezhető) a felperes érvelésével ellentétben arra vonatkozik, hogy a normatív támogatás visszafizetésére kötelezésre akkor kerülhet sor, ha a korábbi fenntartót a támogatás visszafizetésére kötelezték, fenntartóváltás történt, és ebben az esetben is csak akkor, ha és amennyiben a normatív támogatás visszafizetésére vonatkozó kötelezettség adóhatósági végrehajtása nem vezetett eredményre. A feltételes mód az említett feltételek teljesülésének esetlegességére vonatkozik.

[15] Nézete szerint a vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmében a hatóságot nem terhelte hivatalbóli tájékoztatási kötelezettség, az Nr. 8. § (2) bekezdésében foglalt szabályból sem következik az alperesnek az a kötelezettsége, hogy értesítenie kell az átvevő fenntartót az elszámolás eredményéről, illetve esetleges tartozásokról. A felperes ilyen irányú megkeresést nem intézett az alpereshez, és az átvételről szóló döntés előtt ismernie kellett, vagy ismerhette volna a perbeli úgynevezett mögöttes felelősség tényét, mibenlétét, annak joghatásait. Az

ilyen konstrukciót önként, saját döntésére alapozottan vállaló természetes, vagy jogi személynek mindenképpen számolnia kell a döntése meghozatala során azzal a lehetőséggel, hogy vele szemben esetleg érvényesítik a jogszabályban előre lefektetett és közzétett felelősségi szabályt, ezért saját érdekében nyomatékmal elvárható a fokozott körültekintés, adatszerzés, információgyűjtés.

[16] A bíróság rámutatott arra is, hogy a Kúria ítéletének [36] bekezdésében már állást foglalt abban, hogy a felperes alapkötelezettséget érintő érvelése helytelen, tehát az alapkötelezettség vitatására már jelen perben nem volt lehetőség, ekként az alapkötelezettség keletkezéseinek körülményeit illetően előadott kereseti kifogásait a bíróság nem vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem és alperesi ellenkérelem

[17] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozathozatalára történő utasítása érdekében. Változatlanul kifogásolta, hogy az alperes nem ismertette meg vele az átadó-fenntartó tartozásával kapcsolatos iratokat, iratbetekintési jogát nem biztosította és elhallgatta az átadó-fenntartó felszámolását, és azt, hogy az alperes igényét elkésztetten érvényesítette. Az irat betekintési jogával összefüggésben nem tett eleget a Kúria korábbi döntésében foglaltak. Nézete szerint a mögöttes felelősség folytán az alperes kizárólag akkor érvényesíthette volna igényét, ha a felszámolási eljárásban bejelentkezik hitelezőként. Ezzel összefüggésben hivatkozott az Art. 35. § (2) bekezdése kapcsán született 9/2013. (III.6) AB. határozatban foglaltakra.

[18] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság kirívóan súlyos, téves jogalkalmazás során hozta meg ítéletét, mikor a jogkérdés vonatkozásában a Cstv. szabályait téves következtetéssel kirekesztette értékelése köréből és nem értékelte, nem vette figyelembe a csődjogi elévülés és a csődjogi mögöttes felelősség témakörével kapcsolatos alkotmánybírósági határozatokat, jogegységi döntéseket és a Kúria döntéseit. Így nem vette figyelembe az Alkotmánybíróság 9/2013. (III.6) AB határozatában foglaltakat, az 1/2007. polgári jogegységi határozat rendelkezéseit, az 1/2010. polgári jogegységi határozat rendelkezéseit, illetve a Bírósági Határozatok Gyűjteményében a Cstv. 37. § (3) bekezdésével kapcsolatos döntéseket.

[19] Hangsúlyozta, amennyiben a hitelező, tehát az alperes a felszámolás közzététele előtt keletkezett pénzkövetelését a közzétételtől számított, a kezdő időpont után keletkezett követelését pedig a követelés esedékességétől számított 1 éven belül nem jelenti be, ennek elmulasztása a hitelező követelésének a megszűnését eredményezi. Az idő múlásnak a polgári jogban kétféle hatása van: az igényérvényesítés elmulasztása bizonyos idő elteltével, vagy magát az alanyi jogot szünteti meg, vagy az alanyi jog nem szűnik meg ugyan, de állami kényszerrel többé nem érvényesíthető. Az előbbi esetben jogvesztő határidőről, az utóbbi esetben pedig elévülésről van szó.

[20] A Cstv. 37. § (3) bekezdése a jogvesztés tartalmát anyagi jogi következményeit nem határozza meg, a joggyakorlat és a jogirodalom azonban egységesen úgy értelmezi a jogvesztést, hogy az alanyi jog a követelés végleges megszűnését jelenti, vagyis a követelés még naturális obligációként sem marad fent. Hangsúlyozta, hogy a BHGY-ben megjelent

bíróági egyedi döntések is mind azt támasztják alá, hogy a Cstv. 37. § (3) bekezdésében szabályozott jogvesztő határidő elmulasztása az alanyi jog megszűnését vonja maga után, a jogosult elveszti az adóssal szemben az igény érvényesítési jogosultságát. Nézete szerint a Cstv. fizetéseképtelen jogi személyek eljárásában a hitelezői minőség létrehozására és ekként a követelés érvényesítésére minden hitelező számára generális, kivétel nélkül kötelező szabályokat ír elő, mely alól egyetlen állami intézmény sem vonhatja ki magát. Az alperes elmulasztotta igénye bejelentését, emiatt követelése 2017. áprilisában elévült.

[21] Összegző érvelése szerint a felperest csak olyan követelés vonatkozásában lehetett volna fizetésre kötelezni, ami az Átr. 19. § (6) bekezdése szerinti általános polgári jogi elévülési határidőn belül van, vagy az átadó felszámolásában határidőben történő hitelezői igénybejelentés okán még nem évült el.

[22] Ezen túlmenően arra is utalt, hogy az alperesi követelésre az elévülés polgári jogi szabályi alkalmazandók, még akkor is, ha erről konkrétan nem rendelkező Nr. rendelkezései lennének az irányadók. Állította, hogy a felperest a korábbi határozatot megsemmisítő kúria döntés következtében csak a 2019. június 13. napján kézhez vett BPM-ÁH12770-8/2019. számú határozattal kötelezték a tartozás megfizetésére, aminek közlése időpontjában a tartozás már elévült.

[23] Téves a bíróságnak az Nr. 12. § (5) bekezdése értelmezése kapcsán kifejtett álláspontja is. Álláspontja szerint mivel a vitatott jogszabályhely feltétel módú kötelezést ír elő, ezért egyértelműen kötelezi az alperest a mérlegelésre. Ha pedig ez így van akkor a határozatból a mérleges szempontjainak ki kell tűnnie, mert ennek hiánya megalapozatlansághoz vezet. Az, hogy az új szabályozás már a „kötelezni kell” szófordulatot használja még nem következik, hogy a mérlegelést az alperes mellőzheti. A felperes soha nem állt kapcsolatban a korábbi fenntartóval, annak nem jogutódja, semmiféle személyi átfedés és kapcsolat nem áll fenn közöttük, így bizonyíték híján azt feltételezni, hogy létrehozására a tartozás alóli mentesülés volt az indoka az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL törvény (továbbiakban: Ákr.) 6. § (3) bekezdésében ütközik. Az alperes valótlan tényállásra alapozta határozatát, továbbá nem tett eleget mérlegelés és indokolási kötelezettségének. Ez azon túlmenően, hogy az Ákr. 81. §-ba ütközik, sérti a felperesnek az Alaptörvény XXIV. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.

[24] Kifogásolta, hogy az eljárásban nem került tisztázásra, hogy az átadó-fenntartó mely magatartása miatt következett be a fizetési kötelezettség előírása, mi a kötelezés jogalapja. Arra sem adott magyarázatot az alperes, hogy miként lehetne felelős a felperes egy olyan tartozásért, ami olyan időszakra esik, amikor a felperes még nem is létezett. A felperest az átvételi eljárás során nem tájékoztatták olyan körülményről, amiből következtethetett volna, hogy bármiféle tartozás áll fenn. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy az alperes maga is rendeztként tartotta nyilván a megelőző üzemeltető állapotát. A jogszabály többféle, fokozatosság elvét követő szankcionálásra módot adott, tehát egyáltalán nem szükségszerű, hogy a felperesre olyan terhet rójon, aminek keletkezéséért nem felelős. Vitatta az átadó-fenntartónál lefolytatott vizsgálat alaposságát, elemezte, hogy milyen dokumentumok vizsgálatával maradt adós az alperes, illetve hiányolta, hogy sem módja és lehetősége nem volt arra, hogy az előző fenntartó támogatási hozzájárulásának felhasználását, az azzal kapcsolatos elszámolási, ellenőrzési, visszafizetési dokumentációt ellenőrizze.

[25] Az Nr. 8. § (2) bekezdése szerint a megszűnt fenntartóval 15 napon belül el kell számolni, az előző évi elszámolásnak 2014. március 15-i határidővel meg kellett volna történnie. Erre figyelemmel a felperest tájékoztatni, értesíteni kellett volna az átvételkor ennek fennállásáról.

[26] Megítélése szerint az ítélet sérti a felperesnek az Alaptörvény XXIV. cikkében lefektetett tisztességes eljárás elvét, így különösen a tisztességes hatósági eljárás kapcsán e cikkel összefüggésben megfogalmazott Alkotmánybírósági és Európai Emberi Jogi Bíróság elvárásokat.

[27] Az alperes írásbeli felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[28] A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan.

[29] A jogerős ítélettel szemben jogszabálysértésre, vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással van helye felülvizsgálatnak. A felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélet közlésétől számított 30 napon belül kell előterjeszteni [Kp. 115. § (1) bekezdés, 117. § (1) bekezdés], annak kötelező tartalmi eleme a kérelmet megalapozó pontos jogszabályhely, illetve a közzétett kúriai határozat és azon részének megjelölése, amelytől az ítélet jogkérdésben eltér [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 100. § (2) bekezdés b) pont]. A felülvizsgálati kérelmet megváltoztatni a felülvizsgálati határidőn túl nem lehet [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 100. § (5) bekezdése]. A felülvizsgálat a megelőző elsőfokú bírósági eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető jogorvoslat. Jogorvoslati jellegéből következőleg funkciója a kérelmet előterjesztő által állított jogsérelem elbírálása és megalapozottsága esetén annak orvoslása. A felülvizsgálat intézménye tehát akkor alkalmazható, ha a jog megsértése a jogerős ítéletben tetten érhető. Ugyanakkor nincs helye bizonyítás felvételének, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, felülmérlegelésnek, a Kúria a felülvizsgálati kérelem által vitatott körben a rendelkezésre álló iratok alapján dönthet.

[30] Kiemeli a Kúria azt is, hogy a felperes a felülvizsgálati eljárásban olyan jogszabálysértésre nem hivatkozhat, ami nem volt az elsőfokú eljárás tárgya, amire vonatkozóan törvényes határidőben jogszabálysértésként nem hivatkozott. Márpedig a felülvizsgálati kérelmében megjelenő azon indok, hogy az alperesi követelésre az elévülés polgárjogi szabályai alkalmazandók és a megsemmisített határozat következtében vele szemben 2019.június 13.-án kézbesített követelés már elévült, ilyen összefüggésben nem hivatkozott, hanem kizárólag a Cstv. 37. § (5) bekezdése alapján a felszámolási eljárásban elmaradt igényérvényesítés okán állította annak elévülését. Szintúgy nem jelent meg keresetében a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos alaptörvényi hivatkozás. Emiatt a Kúria az ezzel kapcsolatos érvelést érdemben nem vizsgálta.

[31] Hangsúlyozza a Kúria, hogy a töretlen bírói gyakorlat szerint – melyre többek között a BH2013. 288. számú, KGD2014. 138. számú eseti döntésekre is hivatkozással az alperes helytállóan utalt – a megismételt eljárás eredményeként hozott határozat felülvizsgálata során a bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy a határozat az új eljárást elrendelő ítéletben foglalt iránymutatásnak megfelelően került-e meghozatalra, és az is a töretlen gyakorlat, hogy a megismételt eljárásban hozott határozat felülvizsgálata iránti perben nem lehet teljes körűen

újra kezdeni a bírósági felülvizsgálatot, annak korlátja a megismételt eljárást előíró ítélet és annak indokolása, amely köti a hatóságot.

[32] A Kúria irányadónak tekintette a korábbi kúriai döntésben a megismételt eljárásra adott iránymutatást, mert ez határozta meg a felperessel szemben lefolytatott eljárás kereteit. Egyrészt a Kfv.IV.35.163/2018/8. számú döntés [32] pontja rögzítette, hogy „az átadó-fenntartót visszafizetésre kötelező határozat tekintetében, mind az alaki, mind az anyagi jogerő beállt.” Azt is kimondta a Kúria, hogy „A felperes felülvizsgálati kérelemben foglalt érvelése annyiban szintén helytelen, amikor az alapkötelezettséget vitatja. A jogi helyzet ugyanis az elsőfokú bíróság által történő megállapítását illetően helytálló. Az Átr. 26. § (1) bekezdése alapján a fenntartóváltozás esetén a korábbi fenntartó által visszafizetendő támogatás megfizetésére a szolgáltatót átvevő fenntartó is kötelezhető, ha a korábbi fenntartót megillető, pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt pénzösszegre vezetett végrehajtás részben, vagy egészben eredménytelen volt. 2014. január 1-jén az Nr. helyett hatályba lépett az Átr., melynek a 26. § (2) bekezdése kimondja, hogy fenntartóváltás esetén az alperes az átvevő kérelmére köteles tájékoztatást nyújtani az engedélyest fenyegető fizetési kötelezettségről. Az alapkötelezettség iránti felelősséget illetően azonosan szabályozó Nr.-re vonatkozóan az Abh. a jogi szabályozás alaptörvénybe ütközését nem állapította meg.” A Kúria azt róta az alperes terhére, hogy az eljáró hatóságok a felperest anélkül kötelezték mögöttes felelősként visszafizetésre, hogy a visszafizetésre kötelezés iránti eljárásba érdemben ügyfélként bevonták volna, a határozatuk ezen ok miatt a Ket. 15. § (1) bekezdésébe és az Átr. 26. §-ába ütközően jogszabálysértő. A megismételt eljárásra előírta, hogy a felperes vonatkozásában folytassa le a visszafizetés kötelezettsége megállapításával kapcsolatos eljárást. A kötelezettség megállapításával kapcsolatos bizonyítási eljárásban keletkezett bizonyítékait teljes körűen közvetlenül ismertesse meg a felperessel, és hívja fel a felperest a régi Pp. 109. § (4) bekezdésére, azaz az ítélt dologra figyelemmel lévő nyilatkozatok megtételének lehetőségére.

[33] Az elsőfokú bíróság ebből a kötelezésből kiindulva jogszerűen csak azt vizsgálhatta, hogy az alperes a korábbi fenntartó -átadónál lefolytatott vizsgálat anyagát megismertette-e a felperessel, és biztosította-e a felperesnek ezzel kapcsolatos nyilatkozattételi jogát. A fizetési kötelezettség számszerűségével kapcsolatban maga a Kúria is megállapította annak „ítélt dolog” jellegét, tehát az új eljárásban az alperest és az elsőfokú bíróságot sem terhelte a kötelezés összecszerűségének ellenőrzése és annak jogalapjának vizsgálata. Helytállóan utalt az elsőfokú bíróság Alkotmánybíróság 3177/2015. (IX. 23.) AB határozatának [33-34] bekezdéseiben az átvevő fenntartót terhelő felelős magatartására, hogy az átvevő fenntartónak több lehetősége is lett volna önmagát hozzásegíteni a megalapozott döntés meghozatalához. Így mindazok a kereseti indokok melyek az alperes felvilágosítási kötelezettségének elmaradása körében felhozott alaptalanok. Az iratbetekintés, megismertetés kapcsán a felperes nem nevezett meg olyan dokumentumot, amelynek megismerésének elmaradása ügyének elbírálását befolyásolta volna. Általánosságban állította ennek elmaradását, ami azonban a jogsértés megállapításához nem elegendő.

[34] Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Az Alaptörvény a jogegység biztosításának részletszabályait nem határozza meg, annak tartalmi elemeit a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) bontja ki. A Bszi 2020. április 1-jétől bevezette a jogegységi panasz eljárást. A jogalkotói indokolás szerint a Kúria legfontosabb feladata a jogegység, a bíróságok egységes ítélkezési gyakorlatának biztosítása. Az egységes

és az Alaptörvénnyel összhangban álló joggyakorlatot elsősorban a Kúria döntéseinek kötelező ereje biztosítja. A korlátozott precedensrendszer a jogegység biztosításának alkotmányos, gyors és hatékony eszköze, stabilitást, kiszámíthatóságot ad, ezáltal az önkényes (az egyedi esetről egyedi esetre történő) döntéshozatal lehetőségét csökkenti. A bíróságok kötelesek a Kúria jogértelmezését követni, attól az ügy egyedi körülményei, vagy az Alaptörvénnyel való összhang megteremtése érdekében térhetnek csak el, az eltérést kötelesek külön megindokolni.

[35] A fentiek alapján a Kúria hangsúlyozza, hogy a bíróságok jogalkalmazásának egysége alkotmányos követelmény, szétartó joggyakorlat esetén a jog kiszámíthatatlan, önkényes ítélkezésre ad lehetőséget. Ilyenkor sérül a jogbiztonság, ezáltal a jogállamiság alkotmányos követelménye is. Ugyanannak a jogszabálynak ugyanolyan tények, körülmények mellett nem lehet kétféle értelme, a jogegység érvényre juttatása ezért minden bíró, bírói tanács alapvető feladata. A Kúria jogértelmezését maga a Kúria is köteles követni, a korábbi döntéstől csak indokolt esetben, racionális okból térhet el.

[36] A Kúria jelen tanácsa mérvadónak tekintette az Nr. 12. § (5) bekezdésének értelmezése kapcsán hozott korábbi kúriai döntéseket, így különösen a Kfv.V.35.526/2016/5. számú döntést, ahol a 2011. évre folyósított támogatás visszafizetése kapcsán döntésének [25] pontjában már foglalkozott e jogszabályhely helyes értelmezésével. Továbbá a Kfv. IV. 35.354/2017/3. számú döntés [28-29] pontjában kimondta: „A Kúria egyetért az elsőfokú bíróság okfejtésével, amelyik az anyagi és az eljárási szabályok betartását külön is mérlegelte. Az Nr. 12. § (5) bekezdése első mondata szerint: „Fenntartóváltozás esetén a korábbi fenntartó által visszafizetendő támogatás megfizetésére a szolgáltatót átvevő fenntartó is kötelezhető, ha a korábbi fenntartót megillető, pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt pénzösszegre vezetett végrehajtás részben vagy egészben eredménytelen volt.” Az ebben foglalt konjunktív feltételek fennállása mellett, megállapítás esetén, az új fenntartót fizetési kötelezettség terheli.”

[37] A Kúria az ismertetett gyakorlatát a konkrét ügyre vonatkozóan is irányadónak tekintette, és annak figyelembe vételével vizsgálta meg a támadott döntés jogszerűségét és állapította meg, hogy az elsőfokú bíróságnak az Nr. 12. § (5) bekezdése kapcsán kifejtett jogértelmezése megfelel a kialakult joggyakorlatnak, az ezzel kapcsolatban előadott felperesi felülvizsgálati érvelés megalapozatlan.

[38] Egyetért a Kúria az elsőfokú bíróságnak a Cstv. 37. § (1) bekezdése kapcsán kifejtett álláspontjával, azt megismételni nem kívánja. Az Nr.12. § (5) bekezdésében szabályozott jogintézmény az alkalmazandó eljárási szabály és az eljárás jellemzői alapján a közigazgatási jog hatálya alá tartozik. A jogalkotó mérlegelési szabadságába tartozik annak eldöntése, hogy – alkotmányos keretek között- milyen felelősségi alakzatot alkot, figyelembe véve annak a jogágnak a sajátosságait, melyben azt elhelyezi.

[39] A közigazgatási jogszabályok jellegzetes felelősségi alakja az objektív felelősség, megállapításakor az eredményt kell alapul venni, nem az annak kialakulása során megnyilvánuló individuális akaratot. Objektív felelősség, ezért a tényeket kell vizsgálni a helytállási kötelezettség megállapításához. A jogellenes eredmény ténye okozati összefüggésben áll a felelősséggel tartozó jogalany magatartásával vagy jogi helyzetével, érdekkörével, ezért tartozik helytállni. A Kúria által is megerősített értelmezéséből következően a jogszabályhelyben felsorolt feltételek fennállása esetén bekövetkezett a felperes helytállási kötelezettsége, melyet nem befolyásol a Cstv. szerinti felszámolási

eljárásba történő bejelentése, vagy annak hiánya. Az alperes jogszerűen járt el, mikor az ott felsorolt feltételek bekövetkezése alapján rendelkezett a felperes fizetési kötelezettségének megállapításáról. Az Nr. 12. § (5) bekezdésében szabályozott felelősségi forma a Ptk.-ban szabályozott mögöttes felelősségi alakzattól elkülönülő független jogintézmény, mely érvényesítésének nem feltétele az átadó-fenntartó felszámolási eljárásában a kötelezettség bejelentése, ebből következően ennek hiánya nem vezet a követelés elévüléséhez. A felperes által hivatkozott bírósági döntések polgári ügyekben a főkötelezett-kezesi viszony kapcsán keletkeztek, melyek a közigazgatási eljárásban, közigazgatási felelősségi forma érvényesítésekor nem alkalmazhatók. A felperes által hivatkozott 9/2013. (III.6.) AB. határozat az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 35. § (2) bekezdésének f) pontjába foglalt felelősség érvényesítésével kapcsolatos alkotmányossági kérdésekről, mögöttes felelős eljárásjogi helyzetére, jogaira vonatkozó követelményekkel kapcsolatos álláspontját fogalmazta meg, és tért ki arra, hogy milyen hivatkozásai lehetnek a mögöttes felelősnek, így az elévülésre, a követelés behajthatatlanságára, a mögöttes felelősség hiányára, továbbá annak tartalmát, terjedelmét vitathatja. Ebből azonban nem következik a Cstv. 37. §-nak alkalmazási lehetősége. Rámutat a Kúria arra is, hogy a hatóság a felperessel szembeni felelősséget már jóval az átadó-fenntartó felszámolási eljárásának megindítását megelőzően érvényesítette, mint ahogy azt helytállóan az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította.

[40] A Kúria utal az Alkotmánybíróságnak a vitatott jogszabályhely alkotmányossági vizsgálata kapcsán kifejtett azon álláspontjára:” Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a jogszabályok értelmezése a bíróságok feladata. Az Alkotmánybíróságnak tehát nincs hatásköre és lehetősége a támadott szabály pontos tartalmának a megállapítására, de erre a jelen ügyben nincs is szükség. A támadott rendelkezésnek az Alaptörvény B) cikkébe ütközése megállapítása szempontjából az a releváns kérdés, hogy az átvevő fenntartó az átvételre vonatkozó döntése meghozatala előtt juthatott-e arra a következtetésre a támadott rendelkezés alapján, hogy mindenféleképpen mentesülhet a mögöttes felelőst terhelő helytállási kötelezettség alól, azaz nem fordulhat elő, hogy ezt a jogkövetkezményt vele szemben alkalmazni fogják. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ilyen mértékű „homályosságban” a támadott rendelkezés nem szenvedett. Az átvevő fenntartónak az indítványozó által felvetett egyik értelmezési változat sem sugallhatta azt a lehetőséget, hogy helytállási kötelezettsége biztosan nem áll be, azaz ennek esetleges bekövetkeztével a rendelkezés alapján számolnia kellett.” [3177/2015 (IX.23.) 47. pont]

[41] A felperes állította, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének megsértésével sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint “az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]} Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott a testület, hogy “az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné” (Indokolás [31]). Az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta döntését mind az Nr. 12. § (5) bekezdésének értelmezése, mind pedig a Cstv. alkalmazhatóságának elvetése kapcsán, kielégítően reagált a felperes eljárásjogi kifogásaira, az, hogy a saját álláspontja szerint annak másra kellett volna

kitérnie, az Alkotmánybíróság álláspontja szerint sem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a kételyét.

[42] A fentiekre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[43] *Az Nr. 12.§ (5) bekezdése alkalmazása szempontjából a Cstv. 37. § (3) bekezdésének nincs érdemi relevanciája.*

Záró rész

[44] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet határidőben nem terjesztett elő, a tárgyaláson azonban megjelent, ezért a Kúria a felülvizsgálattal sikertelenül élő felperest kötelezte a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.21.) IM rendelet 3. § -a szerinti díj megfizetésére.

[45] A Kúria felülvizsgálati illetékviselésére vonatkozó rendelkezése az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) és (3) bekezdés d.) pontján és 50. § (1) bekezdésén és a Kp. 35. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 101. § (1) bekezdésén és 102. § (1) és (6) bekezdésén alapul.

[46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[47] Az ítélet elleni további felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. március 3.

Dr. Hajnal Péter s.k.	Dr. Heinemann Csilla s.k.	dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró